

Lag

om ändring av fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i fängelselagen (767/2005) 5 kap. 7 § 2 mom.,
ändras 1 kap. 9 § 2 mom., 2 kap. 1 § 4 mom. och 12 § 1 mom., 4 kap. 9 § 1 och 2 mom., 5 kap. 5 och 6 §, rubriken för 7 § samt 9 § 3 mom., 6 kap. 1 §, 11 kap. 2 § och 3 § 2 mom. 2 punkten samt 8 § 1 mom., 12 kap. 7 § 1 mom., 8 § 1 mom. samt 11 § 2 mom., 13 kap. 2 § 3 mom. och 13 § 2 mom., 16 kap. 3 § 1 mom. samt 18 kap. 2 §, 5 § 1 mom. samt 6 § 1 mom.,
av dem 1 kap. 9 § 2 mom., 5 kap. 9 § 3 mom. och 12 kap. 11 § 2 mom. sådana de lyder i lag 222/2022, 2 kap. 1 § 4 mom. och 12 § 1 mom. sådana de lyder i lag 33/2015, 4 kap. 9 § 1 mom. och 6 kap. 1 § sådana de lyder i lag 1302/2021, 5 kap. 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 222/2022, 11 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 393/2015, 11 kap. 3 § 2 mom. 2 punkten och 8 § 1 mom. samt 13 kap. 13 § 2 mom. sådana de lyder i lag 393/2015, 12 kap. 7 § 1 mom. och 8 § 1 mom. samt 13 kap. 2 § 3 mom. sådana de lyder i lag 290/2021 samt 18 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 507/2019 och 6 § 1 mom. sådant det lyder i lag 735/2011, samt

fogas till 8 kap 11 § ett nytt 3 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser om verkställighet av fängelse

9 §

Behörighet utom tjänstetid

En verkställighetsansvarigs beslutanderätt när det gäller beslut om strafftiden eller efterlysning får, om saken inte tål uppskov, utövas av den jourhavande tjänstemannen vid Brottspåföljdsmyndigheten.

---

2 kap.

Inledande av verkställighet

1 §

Inledande av verkställighet av fängelsestraff

Intagning i fängelse kan begränsas i allvarliga störningssituationer under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden, om begränsningen är nödvändig för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker för samhället, personalen och fångarna på det sätt som förutsätts i 1 kap. 3 § 2 mom. Begränsningarna kan gälla dem som dömts till förvandlingsstraff för böter och till ovillkorligt fängelsestraff på mindre än två år.

RP 53/2025 rd
LaUB 14/2025 rd
RSv 185/2025 rd

Begränsningarna kan gälla i högst sex månader. Begränsningarna kan förlängas högst sex månader åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i detta moment. Verkställigheten av straffet ska dock inledas, om det utdömda straffet skulle förfalla på grund av begränsningarna.

12 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om inledande av fängelsestraff och om uppskov med verkställigheten, om verkställighet av en dom utan laga kraft, om hörande och efterlysning av den dömda samt om betalning av böter i fängelse utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av justitieministeriet utfärdas närmare bestämmelser om när en begränsning av intagningen i fängelse inleds och avslutas samt om det sätt på vilket intagningen i fängelse begränsas.

---

4 kap.

Ankomst till ett fängelse och placering i fängelset

9 §

Placering i öppen anstalt

En dömd kan från frihet placeras direkt i en öppen anstalt om han eller hon tillsammans eller separat ska avtjäna ett förvandlingsstraff för böter eller ett fängelsestraff på högst två år. Den dömda kan åläggas att anmäla sig i ett slutet fängelse innan han eller hon förpassas till öppen anstalt. Ett villkor för placering i öppen anstalt är att fången förbinder sig till drogfrihet och till att genomgå sådan kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 § samt till sådan övervakning med tekniska anordningar som avses i 1 § 2 mom. i detta kapitel.

Den dömda ska dock placeras i ett slutet fängelse, om det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon

- 1) inte lämpar sig för den sysselsättning som ordnas eller godkänns av den öppna anstalten,
  - 2) inte kommer att iaktta ordningen i den öppna anstalten,
  - 3) fortsätter med sin brottsliga verksamhet,
  - 4) äventyrar en annan fånges eller någon annans säkerhet,
  - 5) utan tillstånd avlägsnar sig från den öppna anstalten, eller
  - 6) inte kommer att iaktta drogfrihet eller samtycka till kontroll av drogfrihet.
-

5 kap.

Placering i fängelset

5 §

Säkerhetsavdelning

I ett fängelse kan det av säkerhetsskäl finnas en avdelning som är isolerad från det övriga fängelset (*säkerhetsavdelning*).

Bestämmelser om begränsning av rättigheterna för fångar som placerats på en säkerhetsavdelning finns i 8 kap. 3 § 2 mom., 11 kap. 2 § 2 mom., 3 § 2 mom. och 4 § 2 mom., 12 kap. 8 § samt 13 kap. 2 § 3 mom.

En läkare eller någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska utan dröjsmål underrättas om placering på en säkerhetsavdelning. Fångar som placerats på en säkerhetsavdelning och deras hälsotillstånd ska noggrant följas.

6 §

Villkor för placering på en säkerhetsavdelning

En fånge kan placeras på en säkerhetsavdelning, om det är nödvändigt för att förhindra att fången

- 1) fortsätter med brottslig verksamhet som äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset,
- 2) försöker rymma eller blir föremål för fritagningsförsök, eller
- 3) på något annat sätt än de som avses i 1 eller 2 punkten allvarligt äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset eller en annan fånges eller någon annans säkerhet i fängelset.

7 §

Varaktigheten av placering på säkerhetsavdelning

---

9 §

Beslutanderätt

Direktören för ansvarsområdet för operativ verksamhet fattar på förslag av enhetschefen för fängelset eller enhetschefen för enheten för klientbedömning, eller efter att ha hört dessa, beslut om placering och fortsatt placering av fångar på säkerhetsavdelningar.

6 kap.

Förflyttning från ett fängelse till ett annat

1 §

Förflyttning från slutet fängelse till öppen anstalt

En fånge kan oberoende av straffets längd förflyttas från ett slutet fängelse till en öppen anstalt för att avtjäna den återstående delen av straffet, om

- 1) förflyttningen till öppen anstalt främjar genomförandet av planen för strafftiden,
- 2) den sysselsättning som ordnas i den öppna anstalten eller någon annan sysselsättning som den öppna anstalten godkänner är lämplig för fången,
- 3) det kan anses sannolikt att fången iakttar ordningen i den öppna anstalten, inte fortsätter med brottslig verksamhet, inte äventyrar en annan fånges eller någon annans säkerhet och inte utan tillstånd avlägsnar sig från den öppna anstalten,
- 4) fången förbinder sig att avstå från berusningsmedel och sådana dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen samt förbinder sig att genomgå den kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 § i denna lag, och

5) fången förbinder sig till sådan övervakning med tekniska anordningar som avses i 4 kap. 1 § 2 mom.

Vid förflyttning av en fånge från ett slutet fängelse till en öppen anstalt iakttas 4 kap. 8 §. 8 kap.

Sysselsättning

11 §

Återkallande av tillstånd eller placering

En tjänsteman vid Brottsförklaringsmyndigheten kan förpassa en fånge som placerats i en anstalt utanför fängelset, och den egendom han eller hon medför, till fängelset för den tid som utredningen av ett återkallande av placeringen i en anstalt utanför fängelset eller behandlingen av ett disciplinärende kräver.

11 kap.

Fritid

2 §

Deltagande i fritidsverksamhet

En fånge får delta i fritidsverksamhet och tillbringa fritiden tillsammans med andra fångar.

En fånge som placerats på en säkerhetsavdelning får delta i fritidsaktiviteter som lämpar sig för säkerhetsavdelningen. En fånge som placerats på en säkerhetsavdelning får tillbringa fritiden tillsammans med andra fångar på säkerhetsavdelningen på ett sätt som lämpar sig för säkerhetsavdelningen.

Deltagandet kan förbjudas eller begränsas, om fången

- 1) avtjänar straff i enrum enligt 15 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, eller
- 2) är föremål för åtgärder enligt 15 kap. 11 § eller 18 kap. 1 § 1 mom.

Fångar som är berusade eller stör fritidsverksamheten eller äventyrar ordningen eller säkerheten i fängelset kan förvägras rätt att delta i ett fritidsevenemang.

3 §

Religionsutövning

En fånge har rätt att delta i religiösa sammankomster, om fången inte

---

2) är föremål för åtgärder enligt 15 kap. 11 § eller 18 kap. 1 § 1 mom.

---

8 §

Beslutanderätt

En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller, om saken inte tål uppskov, en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om att

förvägra deltagande i fritidsverksamhet, en gudstjänst, en andaktsstund eller någon annan religiös sammankomst enligt 3 § eller tillträde till fängelsebiblioteket och om sådant förbud eller sådan begränsning av deltagande som avses i 2 § 3 mom. Sammankomstens arrangör ska höras innan beslutet om förvägran fattas.

---

12 kap.

Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation

7 §

Avlyssning och inspelning av telefonsamtal

En fånges telefonsamtal får avlyssnas och spelas in, om det av någon grundad anledning som har samband med fångens brottsliga bakgrund, med fångens uppförande under fängelsetiden eller med samtalets mottagare behövs för att förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Ett beslut som berättigar till avlyssning och inspelning av telefonsamtal får fattas för högst 14 dagar åt gången.

---

8 §

Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation på säkerhetsavdelningar

Andra brev, postförsändelser och meddelanden till och från fångar på en säkerhetsavdelning än sådana som avses i 3 och 4 § får läsas, om det av någon anledning som har samband med fångens brottsliga bakgrund, med fångens uppförande under fängelsetiden eller med försändelsen eller dess avsändare eller mottagare behövs för att förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. I fråga om fångarnas brevväxling tillämpas i övrigt 1 §, 2 § 2 och 3 mom. samt 2 a, 3—5 och 11 §.

---

11 §

Beslutanderätt

En säkerhetsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om läsning av brev, andra postförsändelser eller meddelanden med stöd av 2 § 1 mom., 8 § 1 mom. eller 9 b §, om utredning av avsändaren enligt 2 § 2 mom., om kopiering enligt 2 § 3 mom., om att underrätta fången om läsning enligt 2 a § 1 mom. samt om kvarhållande av försändelser eller meddelanden enligt 5 §. Ett meddelande får dock även lämnas för läsning till en sådan tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten som har rätt att behandla uppgifter i säkerhetsregistret. Beslut om avlyssning och inspelning av telefonsamtal fattas av en säkerhetsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning. Beslut om avbrytande eller förvägran av användning av telefon fattas av en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller av en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter.

---

13 kap.

Besök och andra kontakter utom fängelset

2 §

Besöksrum och övervakning av besök

Vid sådana övervakade besök som avses i 3 § får samtalet mellan fången och besökaren avlyssnas och upptas med hjälp av en teknisk anordning, om det av någon grundad anledning som har samband med fångens brottsliga bakgrund, med fångens uppförande under fängelsetiden eller med besökaren behövs för att förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. En på säkerhetsavdelning placerad fånges samtal får avlyssnas och upptas med hjälp av en teknisk anordning vid ett övervakat besök enligt 3 §, vid besök av barn enligt 5 § och vid sådan kontakt via videolänk som avses i 13 §. Fången och besökaren ska underrättas om avlyssningen och upptagningen av samtalet innan åtgärden inleds.

13 §

Kontakter via videolänk

I fråga om övervakning och avbrytande av kontakter samt återkallande av tillstånd till kontakter tillämpas vad som föreskrivs i 2 § 2 och 3 mom. samt 8 och 9 §.

---

16 kap.

Granskning av fängelselokaler och fångar

3 §

Säkerhetskontroll av fångar

En fånge får underkastas säkerhetskontroll för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga en fånges eller någon annans säkerhet (*säkerhetskontroll av fångar*).

---

18 kap.

Säkerhetsåtgärder och användning av maktmedel

2 §

Användning av fångsel

En fånges omedelbara rörelsefrihet får begränsas med handbojor, plastfångsel, skydd som förhindrar spottning eller andra motsvarande medel, om det är nödvändigt i samband med utförande av tjänsteuppdrag för att

- 1) förhindra rymning under transport,

- 2) tygla sådant våldsamt uppträdande som inte kan förhindras på något annat sätt och som kan äventyra fångens eller någon annans säkerhet eller orsaka betydande skada på egendom,
- 3) avvärja överhängande risk för våld, eller
- 4) säkerställa kroppsbesiktning.

Fängsel får inte användas längre än nödvändigt. Fängsel får inte orsaka fången fara eller onödig smärta. Om fängsel används med stöd av 1 mom. 2 punkten ska en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården utan dröjsmål underrättas om användningen av fängsel. När fången ska höras inför domstol, ska fängslen avlägsnas, om inte rättens ordförande av särskilda skäl bestämmer något annat. Fängslen ska också avlägsnas om det är nödvändigt för att en medicinsk åtgärd ska kunna vidtas.

En fånge som är gravid får inte beläggas med fängsel när förlossningen har börjat, under förlossningen eller omedelbart efter förlossningen.

5 §

Avskildhet

En fånge får hållas avskild från de andra fångarna, om det är nödvändigt

- 1) för att förhindra att fången allvarligt äventyrar någon annans liv eller hälsa,
- 2) för att förhindra ett uppenbart rymnings- eller fritagningsförsök,
- 3) för att förhindra fortgående användning av berusningsmedel eller narkotikabrott enligt 50 kap. 1, 2, 2 a, 3, 4 eller 4 a § i strafflagen,
- 4) för att garantera fångens egen säkerhet, eller
- 5) för att förhindra andra gärningar som motsvarar dem som nämns i 1—4 punkten och som allvarligt äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset.

---

6 §

Användning av maktmedel

En tjänsteman vid Brottsförklaringsmyndigheten har vid utförande av tjänsteuppdrag rätt att använda maktmedel för att

- 1) förhindra att en fånge rymmer eller avlägsnar sig utan tillstånd, för att bryta ner motstånd och för att vidta de övervaknings-, gransknings- och säkerhetsåtgärder som avses i detta kapitel eller i 16 kap.,
- 2) förhindra tillträde till fängelset, för att frånta personer föremål och ämnen, för att avlägsna personer från fängelseområdet samt för att gripa och hålla personer i förvar enligt 17 kap.,
- 3) förhindra olovligt tillträde, avlägsna ett hinder eller stoppa ett fortskaffningsmedel, när det finns fara för ett brott mot liv eller hälsa eller någon annan gärning eller händelse som kan äventyra någons hälsa, samt
- 4) gripa en fånge som är i sådant civilt arbete som avses i 8 kap. 6 § eller i sådan sysselsättning utanför fängelset som avses i 8 kap. 9 § eller som placerats i en anstalt utanför fängelset på det sätt som avses i den paragrafen, för att förpassa fången till fängelset.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2026.

Helsingfors den 5 februari 2026

Republikens President

Alexander Stubb

Justitieminister Leena Meri